

Oudehorne, Schoterlandseweg 75

QuickScan

JM ecologie b.v., 2021

QuickScan Oudehorne, Schoterlandseweg 75

Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming

Rapportnummer

R21.184

Status

1.0 (definitief)

Datum

28-09-2021

Opdrachtgever

DLV advies
Lavendelheide 13
9200 AR Drachten

Auteur

Jildou Dekker

Controle

Henri Zomer

Voorpagina

Overzicht plangebied

Te citeren als

Dekker, J., 2021. QuickScan Oudehorne, Schoterlandseweg 75; Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming. Rapport R21.184 JM ecologie b.v., Gorredijk.

JM ecologie b.v.

Leitswei 12
8401 CL Gorredijk

Inhoud

1	Inleiding.....	2
1.1	Aanleiding.....	2
1.2	Globale ligging.....	2
1.3	Structuur natuurwetgeving in Nederland.....	3
1.4	Scope van de QuickScan.....	4
1.5	Werkwijze.....	5
2	Beschrijving locatie en ingreep.....	6
2.1	Locatie.....	6
2.2	Ingreep.....	9
3	Resultaten veldbezoek en bureaustudie	10
3.1	Vogels.....	10
3.2	Vleermuizen.....	11
3.3	Overige zoogdieren.....	12
3.4	Reptielen.....	13
3.5	Amfibieën.....	14
3.6	Vissen.....	15
3.7	Insecten.....	15
3.8	Overige fauna.....	15
3.9	Vaatplanten.....	16
4	Effecten en gevolgen.....	17
4.1	Overzicht beschermde soorten.....	17
4.2	Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna	17
5	Mitigerende maatregelen	20
5.1	Jaarrond beschermde nesten; mitigatie.....	20
5.2	Algemene broedvogels; mitigatie.....	21
5.3	Vleermuizen; mitigatie.....	21
5.4	Das; mitigatie.....	22
5.5	Steenmarter en kleine marterachtigen.....	23
6	Conclusie.....	24
	Geraadpleegde bronnen.....	25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van DLV advies heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd aan de Schoterlandseweg 75, 8413 NK te Oudehorne, gemeente Heerenveen, provincie Friesland. De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het slopen van twee stallen en een schuurtje ten behoeve van de realisatie van een woning.

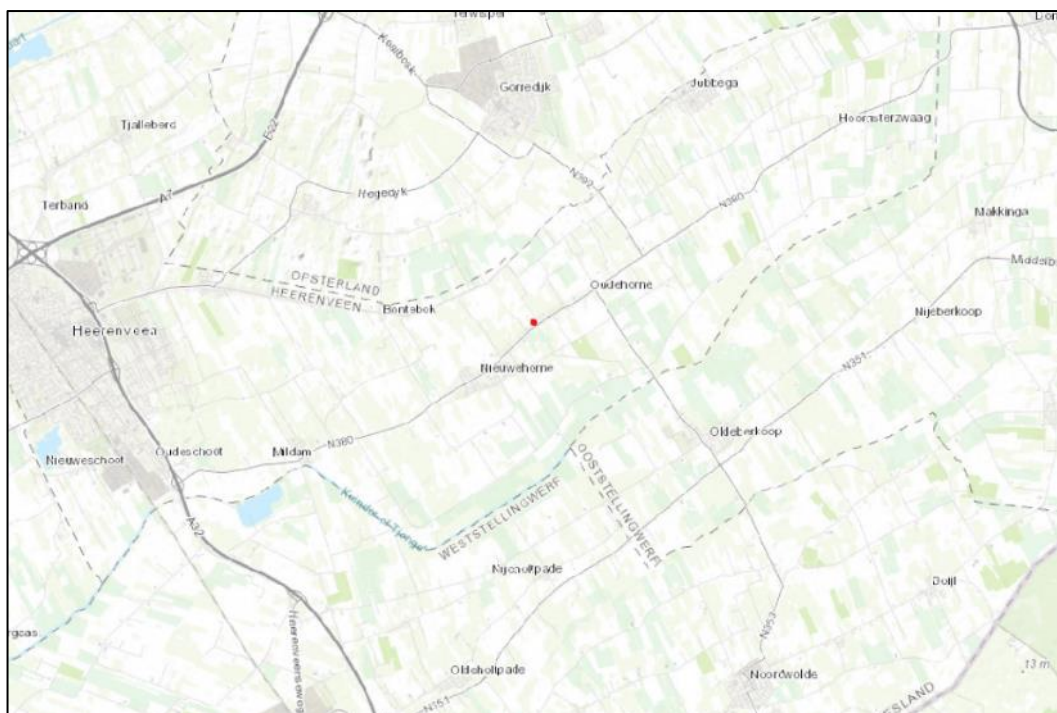
De voorliggende QuickScan ziet op het slopen van de stallen en het schuurtje en de realisatie van een nieuwe woning. Bij de QuickScan is ervanuit gegaan dat de bomerij en de woonboerderij niet worden aangetast.

1.2 Globale ligging

Het plangebied is gelegen in het lintdorp Oudehorne, aan de doorgaande weg. Oudehorne ligt circa 10 kilometer ten oosten van Heerenveen.

Het plangebied bestaat uit twee stallen en een schuur behorende tot een voormalige boerderij. In de omgeving zijn huizen, boerderijen en agrarische percelen gelegen. Circa 700 meter ten zuiden van het plangebied liggen de natuurgebieden 'Kleine Kiekenberg' en 'Grote Kiekenberg'. Deze natuurgebieden bestaan uit twee stuifduinen met omliggende heidevelden, houtwallen en rogge-akkertjes.

De globale ligging van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1. Globale ligging van het plangebied (rode punt) (Bron achtergrond: Esri).

1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wet natuurbescherming, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Dit betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving. Na de decentralisatie (2017) zijn enkele provincies andere namen gaan voeren voor de NNN.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

In aanvulling op de Vogelrichtlijn, geldt er voor een aantal vogelsoorten die jaarlijks naar hetzelfde nest terugkeren een jaarrond bescherming van de nesten. De meeste provincies en het Rijk hanteren de "Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012". Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Voor deze laatste categorie geldt alleen een jaarrond beschermde status indien ecologisch zwaarwegende omstandigheden dat rechtvaardigen. In de provincies Overijssel, Flevoland en Limburg geldt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten, waarin een andere categorisering is aangebracht.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden.

Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen een of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

1.4 Scope van de QuickScan

Deze QuickScan is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande bestemmingswijziging, eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming (Wnb) in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

Er wordt in deze QuickScan niet ingegaan op raakvlakken met de gebiedsbescherming (Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland en overige provinciaal beschermde gebieden) en bescherming Houtopstanden.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen (maar ook maatregelen en activiteiten) verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en de invoer van de geplande verandering in het bestemmingsbesluit meerdere jaren wordt, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de QuickScan wordt herzien.

1.5 Werkwijze

Bureaustudie

Voorafgaand aan het veldbezoek wordt de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door het raadplegen van online- en fysieke atlanten en databases, zoals bijvoorbeeld de NDFF. Het doel van de bureaustudie is het inschatten van de ligging van het projectgebied, de aanwezige habitattypes en de bekende beschermde soorten, alsmede het verkrijgen van inzicht in de kans dat beschermde soorten in een projectgebied aanwezig kunnen zijn.

Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door ecooloog Jildou Dekker van JM ecologie b.v. op 23 augustus 2021. Het bezoek is uitgevoerd van 13:00 tot 14:30 uur, bij 20°C en 1 Bft, op een zonnige dag. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitattypes en het verkrijgen van inzicht in het plangebied.

Maatregel(en) en effecten

De derde stap is de beschrijving van de geplande werkzaamheden en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaat worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennishiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de wijziging conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

2.1 Locatie

Het plangebied is gelegen aan de Schoterlandseweg 75, 8413 NK te Oudehorne, gemeente Heerenveen, provincie Friesland. Op de locatie is een woonboerderij aanwezig waaraan een voormalige koeienstal grenst. Achter de woonboerderij ligt een losstaande, tweede koeienstal en een schuurtje. Het omliggende erf bestaat voornamelijk uit gras met enkele overgroeide betonnen platen. Aan de noordwestzijde van het plangebied staat een rij zomereiken, en ten (noord)oosten van het de losstaande voormalige koeienstal is een beukenhaag aanwezig. Naast het voorhuis van de woonboerderij staat een oude zwarte els. Op verschillende locaties op het erf zijn hopen stenen, dakpannen of gebroken betonnen platen aanwezig.

Afbeelding 2.1. Begrenzing van het plangebied (rood omlijnd) en de te slopen bebouwing (blauw omlijnd) (Bron achtergrond: Esri).

Afbeelding 2.2. Woonboerderij en zwarte els.

Afbeelding 2.3. Woonboerderij met voormalige stal.

Afbeelding 2.4. Voormalige stal en schuurje.

Afbeelding 2.5. Losstaande voormalige stal.

Afbeelding 2.6. Rij eiken op het erf.

Afbeelding 2.7. Binnenkant van de aangebouwde stal.

Afbeelding 2.8. Binnenkant losstaande stal.

Afbeelding 2.9. Oude boerenzwaluwnesten in losstaande stal.

Afbeelding 2.10. Binnenkant schuurtje.

Afbeelding 2.11. Spullen op erf.

Afbeelding 2.12. Erf ten noorden van de stallen.

Afbeelding 2.13. Erf ten oosten van de stallen.

Afbeelding 2.14. Eikenboom met scheur.

2.2 Ingreep

De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het slopen van de twee voormalige koeienstallen en het schuurtje. Op de locatie wordt een nieuwe woning gerealiseerd. De woonboerderij blijft behouden. De bomenrij met eiken en de zwarte els worden niet gekapt.

3 Resultaten veldbezoek en bureaustudie

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

3.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van 16 vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 1 t/m 4 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespindief en zwarte wouw.

Daarnaast zijn van 34 vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd als hier een zwaarwegende ecologische reden voor is. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 5 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, draaihals, eidereend, ekster, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, kleine vliegenvanger, koolmees, kortsnavelboomkruiper, oeverzwaluw, pimpelmees, raaf, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart en zwarte specht. Indien sprake is van een ecologisch zwaarwegende reden voor één of meerdere van deze soorten, dan worden deze hieronder behandeld onder 'Jaarrond beschermd'. Zo niet, dan worden deze soorten net als overige broedvogels behandeld onder 'Algemene broedvogels'.

Jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek is gezocht naar jaarrond beschermde nesten in en binnen de verstoringszone van het plangebied. In de woonboerderij is achter de uilenborden een nestlocatie van een kerkuil aanwezig. Daarnaast zijn oude nesten van de boerenzwaluw aangetroffen in de losstaande voormalige koeienstal. Van de meeste nesten (totaal 7) waren nog maar enkele resten zichtbaar bij de balken. Twee nesten waren nog intact, maar waren niet van het broedseizoen van 2021. Gezien het aantal nesten, de aanwezigheid van vergelijkbare stallen in de omgeving, en de afwezigheid van recente nesten, is er geen sprake van zwaarwegende ecologische redenen waardoor de nestlocatie een jaarronde bescherming dient te genieten.

De woonboerderij is potentieel geschikt voor huismussen. Het voorhuis van de woonboerderij biedt daarnaast mogelijk nestgelegenheid voor de gierzwaluw.

Consequenties van de ingreep op jaarrond beschermde nesten van kerkuil, huismus en gierzwaluw staan beschreven in paragraaf 4.2.

Algemene broedvogels

In het plangebied is geschikt habitat aanwezig voor diverse soorten algemene broedvogels. In de bomen en heg kunnen soorten als houtduif, merel en vink tot broeden komen. Ook in de stallen kunnen soorten zoals de houtduif tot broeden komen. Aanwezigheid van algemene broedvogelnesten kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op algemene broedvogels staan beschreven in paragraaf 4.2.

3.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een plangebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foeragegebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het paarzeizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foeragegebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een plangebied gebruiken als foeragegebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foeragegebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foeragegebieden. Het ongeschikt maken van een foeragegebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijven

In het plangebied is gezocht naar potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen. De aanwezige stallen en de schuur zijn toegankelijk voor vleermuizen, maar worden gezien het instabiele binnenklimaat ongeschikt geacht als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen.

In het plangebied is een potentiële verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen aangetroffen in een zomereik. In de eik is een scheur aanwezig welke gedeeltelijk weer dichtgegroeid is. De scheur vormt een geschikte verblijfplaats. Tot slot kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de woonboerderij.

Mogelijke consequenties van de ingreep op gebouw- en boombewonende vleermuizen worden beschreven in paragraaf 4.2.

Vliegroutes

In en rond het plangebied zijn diverse lijnvormige elementen die dienst kunnen doen als vliegrouteondersteuning voor vleermuizen. De bomenrij met eiken kan functioneren als vliegroute. Ook de bomenrij langs de Schoterlandseweg wordt waarschijnlijk benut als vliegroute. Gezien de aanwezigheid van vergelijkbare bomenrijen met dezelfde oriëntatie bij naastgelegen boerderijen, maken de eiken binnen het plangebied geen onderdeel uit van een essentiële vliegroute. De bomenrij langs de Schoterlandseweg betreft mogelijk wel een essentiële vliegroute.

Mogelijke consequenties van de ingreep op vliegroutes van vleermuizen staan beschreven in paragraaf 4.2.

Foerageergebied

De omgeving van het plangebied is geschikt als foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. Aangezien er in de omgeving van het plangebied genoeg minstens even geschikt foerageergebied aanwezig is, wordt het plangebied niet als essentieel foerageergebied beschouwd.

3.3 Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied waarnemingen bekend zijn van een boommarter, damhert, das, eekhoorn, otter en waterspitsmuis. Aanwezigheid van overige beschermde zoogdieren wordt op basis van aanwezig habitat en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht.

Boommarter

De boommarter is een soort van een bosrijke omgeving. Verblijfplaatsen van de soort bevinden zich vaak in oude spechten- en inrottingsholten van bomen. De boommarter kan echter ook verblijfplaatsen hebben onder takkenhopen. Rustplaatsen bevinden zich ook op andere plekken, zoals in konijnen- en vossenholen en tussen boomwortels (Zoogdierverseniging, z.d.). Het plangebied betreft een boerenerv met een open karakter en is derhalve ongeschikt voor de boommarter.

Damhert

Het damhert leeft bij voorkeur in loofbossen en gemengde bossen met een dichte ondergroei en voldoende grassen, maar ook in naaldbossen en randzones bij gras- en akkerlanden. Het damhert maakt geen gebruik van vaste verblijfplaatsen (Zoogdierverseniging, z.d.).

Binnen het plangebied is geen geschikt habitat aanwezig. Bovendien betreffen de damherten in Friesland betreffen ontsnapte dieren of nakomelingen hiervan, en vallen niet onder artikel 3.5 van de Wnb. Derhalve wordt het damhert niet verder meegenomen in de quickscan.

Das

De das leeft in allerlei biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Het leefgebied moet voldoende dekking bevatten, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze kunnen graven, met een grondwaterstand van tenminste 1,5 m onder het maaiveld (Zoogdierverseniging z.d.). Binnen het plangebied zijn geen burchten, vluchtpijpen of anderszins sporen van de das aangetroffen. De kleinschalige omgeving van het plangebied betreft echter geschikt habitat voor de das. De agrarische percelen betreffen uitermate geschikt foerageergebied vanwege de aanwezigheid van regenwormen, het voornaamste voedsel van de das. Daarnaast zijn in de omgeving bomenrijen en bosjes aanwezig welke dekking en geschikte burchtlocaties kunnen bieden.

Mogelijke consequenties van de ingreep op de das staan beschreven in paragraaf 4.2.

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in bosachtige biotopen. Ze leven in verschillende bostypen maar ook in tuinen, parken en houtwallen. Zolang er voldoende voedsel beschikbaar is komen ze ook voor in bebouwd gebied (Zoogdierverseniging, z.d.). Het plangebied vormt mogelijk geschikt foerageergebied voor de eekhoorn. Er is echter in de omgeving voldoende alternatief en even geschikt foerageergebied aanwezig, waardoor het aanwezige foerageergebied binnen het plangebied niet als essentieel wordt aangemerkt. Tevens zijn er geen eekhoornnesten, geschikte boomholtes of geschikte vogelnesten aangetroffen. De aanwezigheid van essentieel leefgebied en verblijfplaatsen van de eekhoorn in en binnen de verstoringzone van het plangebied kan uitgesloten worden.

Otter

Otters leven in oeverzones die liggen in gebieden met voldoende dekking en rust (Zoogdiervereniging, z.d.). Het plangebied ligt op ruim 2 kilometer afstand van een grotere watergang (de Tsjonger of Kuunder). Daarnaast zijn geen geschikte kleinere watergangen aanwezig binnen of in de directe omgeving van het plangebied. De aanwezigheid van essentieel leefgebied van de otter in en binnen de verstoringszone van het plangebied kan uitgesloten worden.

Steenmarter en kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel)

De steenmarter is een typische cultuurvolger. Binnen het territorium heeft de soort soms wel tientallen rustplaatsen. Rustplaatsen kunnen zich op veel plaatsen bevinden, zowel in bebouwd gebied alsook in het buitengebied. Verblijfplaatsen of nesten bevinden zich bijvoorbeeld in holtes of in opening tussen platen en stenen (Zoogdiervereniging, z.d.). De bunzing, wezel en hermelijn leven in allerlei habitats, van open plekken tot in bossen. Belangrijk is dat er voldoende dekking en schuilmogelijkheden aanwezig zijn en dat er voldoende prooidieren in de vorm van (woel)muizen te vinden zijn. Verblijfplaatsen bevinden zich op plaatsen met voldoende dekking, zoals in bosschages, takkenbulten en in holen van muizen, ratten, konijnen, mollen, dassen en vossen (Zoogdiervereniging, z.d.).

Het plangebied is potentieel geschikt voor de steenmarter en kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel). In de stallen, schuur en op het erf zijn verschillende holtes en gangen aanwezig welke geschikte verblijfplaatsen voor de steenmarter of kleine marterachtigen vormen. De aanwezige beukenhaag biedt tevens dekking voor deze soorten. Deze soorten zijn in Friesland op het moment van schrijven van deze toets vrijgesteld. Vanaf 1 januari 2022 zijn de kleine marterachtigen mogelijk niet meer vrijgesteld. Wel is de zorgplicht van toepassing op de steenmarter en kleine marterachtigen.

Mogelijke consequenties van de ingreep op de steenmarter en kleine marterachtigen staan beschreven in paragraaf 4.2.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis kan in allerlei typen grotere en kleinere wateren leven, zolang het water schoon is. Daarnaast is het belangrijk dat er een goed ontwikkelde onderwatervegetatie aanwezig is en een ruige oevervegetatie met voldoende schuilmogelijkheden (Zoogdiervereniging, z.d.).

Binnen het plangebied zijn geen watergangen of andere wateren aanwezig. De sloten in de directe omgeving van het plangebied bevatten daarnaast geen geschikte vegetatie. De aanwezigheid van essentieel leefgebied van de waterspitsmuis in en binnen de verstoringszone van het plangebied kan uitgesloten worden.

3.4 Reptielen

Uit de bureaustudie blijkt dat er binnen een straal van 2,5 km rond het plangebied waarnemingen bekend zijn van de adder, ringslang en de levendbarende hagedis. Aanwezigheid van overige beschermde reptielen wordt op basis van aanwezig habitat en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht.

Adder

De adder leeft in Nederland in structuurrijke, bij voorkeur vochtige maar ook droge heidegebieden en hoogveengebieden en in veel mindere mate in laagveengebieden (RAVON, z.d.). Dergelijk habitat is niet aanwezig binnen het projectgebied. Geschikt leefgebied voor de adder bevindt zich op 500 meter ten zuiden van het plangebied, en 600 meter ten noorden. Het is mogelijk dat de adder incidenteel in het plangebied voorkomt wanneer dieren tussen de geschikte leefgebieden migreren. Een duidelijke migratieroute is tussen de twee gebieden echter niet aan te wijzen vanwege het vergelijkbare agrarische habitat over de gehele tussenliggende lengte. De aanwezigheid van essentieel leefgebied van de adder binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

Ringslang

De ringslang is een sterk aan water gebonden reptiel dat met name in de directe omgeving van beken, sloten, rivieren, meren, vijvers en poelen wordt aangetroffen. Geschikte wateren kunnen in laagveengebieden, struwelen, parken, natte heidegebieden, bossen en zelfs in bebouwd en agrarisch gebied gelegen zijn, zolang er maar voldoende dekking en zonplekken aanwezig zijn. De ringslang is in Nederland afhankelijk van de aanwezigheid van broeihopen waarin de eieren tot ontwikkeling kunnen komen. Deze broeihopen bestaan veelal uit hopen mest, compost, blad- en snoeiafval of in een natuurlijke situatie uit aangespoeld plantenmateriaal (RAVON, z.d.). In het plangebied zijn geen geschikte wateren voor de ringslang aanwezig. Geschikt leefgebied voor de ringslang bevindt zich op 500 meter ten zuiden van het plangebied, en 600 meter ten noorden. Het is mogelijk dat de ringslang incidenteel in het plangebied voorkomt wanneer dieren tussen de geschikte leefgebieden migreren. Een duidelijke migratieroute is tussen de twee gebieden echter niet aan te wijzen vanwege het vergelijkbare agrarische habitat over de gehele tussenliggende lengte. De aanwezigheid van essentieel leefgebied van de ringslang binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis leeft in Nederland met name in heide- en hoogveengebieden en in veel beperktere mate langs infrastructuur, bosranden en duingebieden. Belangrijk is dat er voldoende dekking en schuilmogelijkheden aanwezig zijn, maar ook open plekjes om te zonnen. Een structuurrijke vegetatie is daarom van belang (RAVON, z.d.). Geschikt leefgebied voor de levendbarende hagedis bevindt zich op 500 meter ten zuiden van het plangebied, en 600 meter ten noorden. Het is mogelijk dat de levendbarende hagedis incidenteel in het plangebied voorkomt wanneer dieren tussen de geschikte leefgebieden migreren. Een duidelijke migratieroute is tussen de twee gebieden echter niet aan te wijzen vanwege het vergelijkbare agrarische habitat over de gehele tussenliggende lengte. De aanwezigheid van essentieel leefgebied van de levendbarende hagedis binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

3.5 Amfibieën

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied waarnemingen bekend zijn van de poelkikker. Aanwezigheid van overige beschermde amfibieën wordt op basis van aanwezig habitat en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht.

Poelkikker

De poelkikker komt voor in schone, stilstaande, vrij voedselarme wateren zoals vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, uiterwaarden, agrarisch gebied en laagveen. Niet alleen tijdens de voortplanting, maar een groot deel van het zomerhalfjaar is de poelkikker in en om het water te vinden. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. De soort overwintert meestal op het land, bijvoorbeeld ingegraven in de grond, in muizenholletjes, onder stronken of in dammetjes waar puin aanwezig is (BIJ12, 2017; RAVON, z.d.).

Waarnemingen van de poelkikker zijn bekend vanuit weilanden nabij de Tsjonger, op circa 2 kilometer afstand van het plangebied. Binnen het plangebied zijn geen wateren aanwezig, waardoor de aanwezigheid van voortplantingshabitat uitgesloten kan worden. De sloten in de omgeving van het plangebied zijn daarnaast tevens niet geschikt vanwege het ontbreken van geschikte oeverbegroeiing. De aanwezigheid van essentieel leefgebied van de poelkikker in en binnen de verstoringszone van het plangebied kan uitgesloten worden.

3.6 Vissen

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied waarnemingen bekend zijn van de grote modderkruiper. Aanwezigheid van overige beschermde vissen wordt op basis van aanwezig habitat en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht.

Grote modderkruiper

De grote modderkruiper leeft in ondiepe wateren met een dikke modderlaag en uitbundige waterplantengroei. Door een gespecialiseerde huid- en darmademhaling (via ingeslikte lucht) kunnen grote modderkruipers overleven in situaties met lage zuurstofgehalten. De soort is in staat om in drooggevallen sloten ingegraven in de modderlaag enige tijd te overleven door gebruik te maken van huidademhaling. (RAVON, z.d.).

Binnen het plangebied zijn geen wateren aanwezig. De sloten in de directe omgeving van het plangebied zijn daarnaast ongeschikt vanwege het ontbreken van rijke waterplantengroei. Effecten op de grote modderkruiper kunnen worden uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt habitat.

3.7 Insecten

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied waarnemingen bekend zijn van de gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker en de Noordse winterjuffer. Aanwezigheid van overige beschermde insecten wordt op basis van aanwezig habitat en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht.

Gevlekte witsnuitlibel

De gevlekte witsnuitlibel plant zich voort in de verlandingszone van laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen (Vlinderstichting, z.d.). Geschikt habitat voor de soort is mogelijk aanwezig in vennen 500 meter ten zuiden van het plangebied, en 600 meter ten noorden. Binnen het plangebied of de bijbehorende verstoringszone is geen geschikt habitat aanwezig. Aanwezigheid van de gevlekte witsnuitlibel kan worden uitgesloten.

Groene glazenmaker

De groene glazenmaker plant zich voort in sloten, plassen en petgaten met een dichte mat krabbenscheerplanten. De imago's houden zich op in de buurt van de voortplantingswateren (Vlinderstichting, z.d.). Binnen het plangebied zijn geen wateren aanwezig. De sloten in de omgeving van het plangebied bevatten geen matten met krabbescheerplanten. Aanwezigheid van de groene glazenmaker kan worden uitgesloten.

Noordse winterjuffer

De Noordse winterjuffer plant zich voort in beschutte sloten en petgaten met voldoende aanbod aan dode, drijvende plantenresten van riet en lisdodden. De soort overwintert als imago in relatief droge broekbossen in de omgeving van de voortplantingswateren en op heidevelden gelegen op de hogere zandgronden in Friesland, Overijssel en Drenthe.

Dergelijk habitat is niet aanwezig binnen het plangebied of de bijbehorende verstoringszone. De aanwezigheid van de Noordse winterjuffer kan worden uitgesloten.

3.8 Overige fauna

Overige beschermde diersoorten zoals vlinders, kreeftachtigen en weekdieren zijn niet bekend in de omgeving van het plangebied en worden ook niet verwacht op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreidingsgegevens.

3.9 Vaatplanten

De in Nederland beschermde vaatplanten stellen specifieke eisen aan hun groeiplaats, of komen slechts beperkt voor in Nederland. De meeste soorten groeien op voedselarme bodems en zijn niet te verwachten op stikstofrijke of bemeste bodems zoals landbouwgronden en de meeste wegbermen. Andere beschermde soorten groeien slechts in een specifieke biogeografische regio in Nederland, zoals in het rivierengebied of in het heuvelland van Zuid-Limburg. Gezien de aanwezige habitats binnen het plangebied in combinatie met de bekende huidige verspreiding van beschermde plantensoorten, kan uitgesloten worden dat deze soorten aanwezig zijn binnen het plangebied.

4 Effecten en gevolgen

4.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 3) binnen het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig
Jaarrond beschermde nesten	Kerkuil	3.1	Aanwezig
	Huismus en gierzwaluw	3.1	Potentieel
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Potentieel
Vleermuizen	Diverse gebouwbewonende en boombewonende soorten (verblijfplaatsen) en vliegroute voor diverse soorten	3.5	Potentieel
	Das	3.10	Potentieel
Overige Zoogdieren	Steenmarter Kleine marterachtigen	Vrijgesteld*	Potentieel

Tabel 4.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden. *Vanaf 1 januari 2022 zijn de kleine marterachtigen mogelijk niet meer vrijgesteld in Friesland.

4.2 Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna

Jaarrond beschermde nesten

Achter het uilenbord aan de noordzijde van de woonboerderij is een kerkuilennestplaats aanwezig. Het verwijderen, ontoegankelijk maken of verstoren van een nestplaats van de kerkuil is in strijd met de Wet natuurbescherming. De woonboerderij blijft behouden, echter wordt de aangrenzende stal gesloopt en wordt op korte afstand van de nestplaats een woning gebouwd. Het uitvoeren van de werkzaamheden kan leiden tot verstoring van de nestplaats en mogelijk tot het (tijdelijk) blokkeren van de aanvliegroute. Ook het toepassen van al dan niet tijdelijke verlichting gedurende de avond en nacht kan verstoring meebrengen.

Daarnaast kunnen mogelijk huismussen en gierzwaluwen tot broeden komen in de woonboerderij. Het slopen van de aangrenzende stal kan leiden tot verstoring van huismusnesten aan de noordzijde en de noordoostzijde van de woonboerderij. Voor de gierzwaluw is enkel nestgelegenheid aan de zuidzijde van de woonboerderij. Het slopen van de stal heeft naar verwachting geen effect op de gierzwaluw. Het bouwen van een nieuwe woning heeft naar verwachting tevens geen versturende effecten gezien de

afstand, de aard van de werkzaamheden en de hoge mate waarin deze soorten aangepast zijn aan menselijke omstandigheden.

Ook wordt de functionele leefomgeving blijft behouden. Direct ten noorden van het plangebied zijn heggen aanwezig en in de omgeving blijft voldoende foerageergebied aanwezig. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden dienen de in paragraaf 5.1 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Algemene broedvogels

In het plangebied en binnen de verstoringzone hiervan kunnen meerdere algemene broedvogels tot broeden komen. Wanneer werkzaamheden in de buurt van in gebruik zijnde nesten worden uitgevoerd, kan verstoring optreden. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.2 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Vleermuizen

De te slopen bebouwing is niet geschikt voor vleermuizen. Wel kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de woonboerderij of in de ingescheurde eikenboom. Het slopen van de aangrenzende stal kan mogelijk leiden tot verstoring van verblijfplaatsen in de woonboerderij. Daarnaast kan door het toepassen van (bouw)verlichting gedurende avonden en nachten in de actieve periode voor vleermuizen (circa 15 april t/m 15 oktober), lichtverstoring optreden en kunnen door het plaatsen van bouwsteigers aanvliegroutes geblokkeerd worden. Dit kan leiden tot het verminderd functioneren of zelfs het verloren gaan van de functionaliteit van de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen. Dergelijke effecten zijn in strijd met de verbodsbepalingen in de Wet Natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.3 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

De bomerij langs de Schoterlandseweg vormt mogelijk een essentiële vliegroute voor diverse vleermuissoorten. Deze bomerij ligt op 50 tot 75 meter van de te slopen stallen. Door de werkzaamheden zal deze vliegroute niet verloren gaan. Wel kan verstoring door licht op de vliegroute optreden wanneer er 's avonds of 's nachts wordt gewerkt gedurende de actieve periode voor vleermuizen (circa 15 april t/m 15 oktober). Hierdoor kunnen mogelijk aanwezige vleermuizen gedesoriënteerd raken. Ten gevolge daarvan kan het functioneren verminderen van de mogelijk aanwezige vliegroutes. Een dergelijk effect is in strijd met de verbodsbepalingen in de Wnb, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.3 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Das

De kleinschalige omgeving van het plangebied betreft geschikt habitat voor de das. Vaste voortplantings- of rustplaatsen (burchten en bijburchten) en de functionele leefomgeving (essentieel foerageergebied en vluchtpijpen) van de das zijn onder de Wnb beschermd. Mogelijk is binnen de verstoringzone van de das (200 meter) een burcht of bijburcht aanwezig. Geschikte locaties voor mogelijke (bij)burchten zijn weergegeven in afbeelding 4.1.

Door het uitvoeren van de werkzaamheden zal geen significant deel van het foerageergebied verloren gaan. Wel kunnen de werkzaamheden leiden tot verstoring van een mogelijke burcht in de omgeving van het plangebied indien de werkzaamheden tussen zonsondergang (of later dan 19.00 uur als de zon later onder gaat) en zonsopgang plaatsvinden.

Een dergelijk effect is in strijd met de verbodsbepalingen in de Wnb, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.4 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Afbeelding 4.1. Potentiële locaties voor (bij)burchten van de das binnen een straal van 200 meter van het plangebied (groen omlijnd).

Steenmarter en kleine marterachtigen

In het plangebied zijn verschillende potentiële verblijfplaatsen aanwezig. In en onder de stallen, de schuur en op het erf zijn verschillende holtes en gangen aanwezig welke geschikte verblijfplaatsen voor de steenmarter of kleine marterachtigen vormen. De aanwezige beukenhaag biedt tevens dekking voor deze soorten.

Als gevolg van de werkzaamheden worden potentiële verblijfplaatsen van de steenmarter en kleine marterachtigen vernield. Gezien de soorten op het moment van schrijven van deze toets zijn vrijgesteld, is het vernielen van verblijfplaatsen niet in strijd met de Wnb. Wel is de zorgplicht van toepassing. Via de in paragraaf 5.5 genoemde vervolgstappen kan invulling worden gegeven aan de zorgplicht.

5 Mitigerende maatregelen

In dit hoofdstuk worden de vervolgmaatregelen beschreven voor de soorten waarvan in hoofdstuk 4 is bepaald dat deze mogelijk een effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgmaatregel kan bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Maar de vervolgmaatregel kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is. Er kan ook een lijst met mitigerende maatregelen staan aangegeven, waarbij de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing. Indien de ingreep zonder enig nader onderzoek, mitigatie of ontheffingsaanvraag uitgevoerd kan worden, wordt dat in dit hoofdstuk vermeld.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig	Vervolgactie
Jaarrond beschermde nesten	Kerkuil	3.1	Aanwezig	Mitigatie
	Huismus		Potentieel	
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Aanwezig	Mitigatie
Vleermuizen	Diverse gebouwbewonende en boombewonende soorten (verblijfplaatsen) en vliegrouete voor diverse soorten	3.5	Potentieel	Mitigatie
Overige zoogdieren	Das	3.10	Potentieel	Mitigatie
	Steenmarter Kleine marterachtigen	Vrijgesteld*	Potentieel	Zorgplicht

Tabel 5.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgactie benodigd is. *Vanaf 1 januari 2022 zijn de kleine marterachtigen mogelijk niet meer vrijgesteld.

5.1 Jaarrond beschermde nesten; mitigatie

Kerkuil

De kerkuil kan jaarrond gebruik maken van de nestplaats, waarbij de meest kwetsbare periodes de voortplantingsperiode en periodes met sneeuwval en/of zware vorst betreffen.

De werkzaamheden kunnen mogelijk een negatief effect hebben op de nestplaats van de kerkuil achter het uilenbord. Indien in de schemer en nacht (van 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonsopkomst) werkzaamheden worden uitgevoerd, brengt dit verstoring op de nestplaats met zich mee. Ook lichtuitstraling op de invliegopening door bouwverlichting, permanente verlichting of andersoortige verlichting kan het functioneren van de nestplaats verminderen. Tot slot kunnen bouwsteigers mogelijk een belemmering vormen voor de aanvliegrouete naar de uilenborden.

Wanneer niet gedurende 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonsopkomst gewerkt wordt, uitstraling van licht op het uilenbord voorkomen wordt en een vrije aanvliegrouete behouden blijft, zijn er wat betreft de kerkuil geen belemmeringen ten aanzien van de Wet Natuurbescherming.

Huismus

De huismus kan mogelijk onder de dakpannen in de woonboerderij of in de woonboerderij broeden. Wanneer de aangrenzende stal gesloopt wordt, kunnen nesten aan de noord- of noordwestzijde van de woonboerderij verstoord. Door de aangrenzende stal buiten het broedseizoen (globaal maart tot en met september) van de huismus te slopen, worden negatieve effecten op nesten van de huismus voorkomen.

Wanneer bovenstaande werkwijze toegepast wordt zijn er wat betreft de huismus geen belemmeringen ten aanzien van de Wet Natuurbescherming.

5.2 Algemene broedvogels; mitigatie

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringszone van het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

Indien de werkzaamheden starten aan het begin van het broedseizoen:

Broedgevallen binnen het plan- en verstoringsgebied van de werkzaamheden moeten voorkomen worden. Het ongeschikt maken kan preventief gedaan worden door ruim voor het vogelbroedseizoen het gebied te ontdoen van geschikte nestgelegenheden. Dit kan op verschillende manieren:

- Door bomen en struiken vóór aanvang van het broedseizoen te kappen, is er geen nestgelegenheid meer voor diverse zangvogels en duiven;
- Door het plaatsen van (fluit)linten in gras rondom het plangebied kunnen weidevogels en grondbroeders buiten het plangebied gehouden worden;
- Door de stallen ontoegankelijk te maken is er in de stallen geen nestgelegenheid meer voor houtduiven of boerenzwaluw. Hierbij dient zorg gedragen te worden dat geen dieren worden opgesloten.

Het functioneren van de preventieve maatregelen dient gecontroleerd te worden vanaf de plaatsing totdat de werkzaamheden zijn afgerond. Tevens mogen de genoemde maatregelen niet in strijd zijn met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming voor wat betreft andere beschermde soorten en/of gebieden, zoals het kappen van de eik met potentiële vleermuisverblijfplaats.

Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen:

- Het plan- en verstoringsgebied dient eerst door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels;
- Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringsgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

5.3 Vleermuizen; mitigatie

De woonboerderij kan worden gebruikt als verblijfplaats door gebouwbewonende vleermuissoorten. Ook is er mogelijk een vleermuisverblijfplaats aanwezig in een eikenboom op het erf. Daarnaast is een potentieel essentiële vliegroute aanwezig langs de Schoterlandseweg. Om effecten van lichtuitstraling te voorkomen wordt geadviseerd om de gebruikte verlichting weg te draaien van de woonboerderij, de bomenrij met eiken en de bomenrij langs de Schoterlandseweg. Dit is zeker noodzakelijk in de schemer en nacht (van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsopkomst) gedurende de actieve periode van

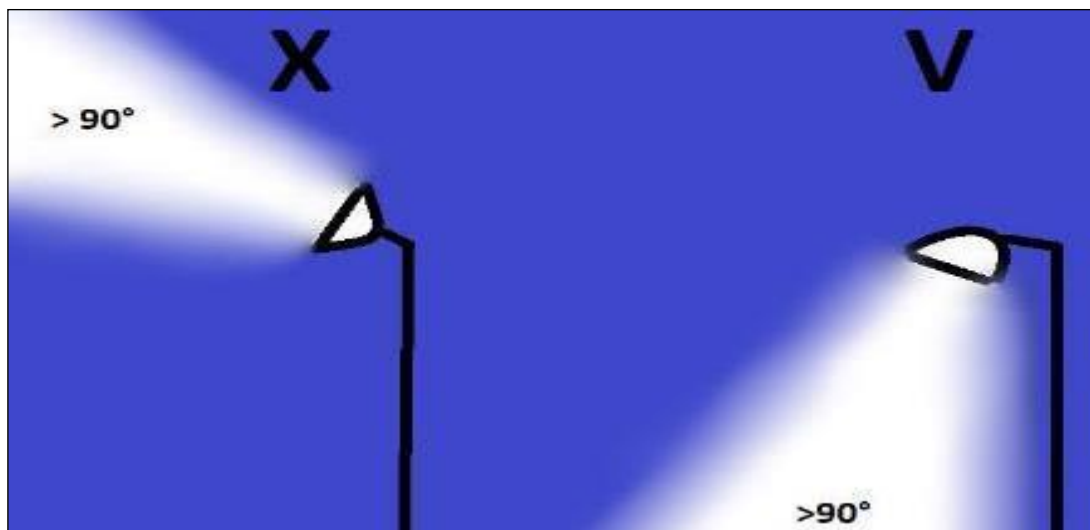
vleermuizen (circa 15 april t/m 15 oktober). Dit houdt in dat de verlichting naar beneden gericht dient te zijn op de werkzaamheden en dat lichtuitstraling naar boven voorkomen dient te worden.

In onderstaande figuur is een dergelijke werkwijze schematisch weergegeven. De V in de tekening geeft weer hoe de lichtuitstraling naar de omgeving zoveel mogelijk kan worden beperkt kan worden. In de situatie met een X is er sprake van significante lichtuitstraling naar de omgeving waardoor een mogelijk effect op vliegroutes van vleermuizen niet is uit te sluiten. Bij voorkeur wordt er bij het plaatsen van een licht gekozen voor amberkleurige verlichting.

Daarnaast kan het slopen van de aangrenzende stal effect hebben op potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aan de noordzijde van de woonboerderij. Door deze stal buiten de actieve periode te slopen, worden geen verblijfplaatsen verstoord gezien de vleermuizen naar verwachting niet op deze locatie zullen overwinteren.

Tot slot dient voorkomen te worden dat aanvliegroutes van potentiële verblijfplaatsen in de woonboerderij of de eikenboom geblokkeerd worden door bouwsteigers of andere obstructies binnen de actieve periode van vleermuizen. Hiermee kan rekening gehouden worden door enkele meters afstand te houden van deze locaties of door buiten de actieve periode voor vleermuizen te werken.

Wanneer bovenstaande werkwijze toegepast wordt zijn er wat betreft vleermuizen geen belemmeringen ten aanzien van de Wet Natuurbescherming.

Afbeelding 5.1 Voorbeeld van toepassing bouwverlichting. X= verlichting veroorzaakt uitstraling naar omgeving, V= verlichting veroorzaakt geen uitstraling richting de omgeving (Bron: JM ecologie b.v.).

5.4 Das; mitigatie

De das kan mogelijk burchten en/of bijburchten in de omgeving van het plangebied hebben. De dichtstbijzijnde mogelijke locatie voor een (bij)burcht ligt op 60 meter ten zuiden van het plangebied, onder de Schoterlandseweg. Om verstoring op deze mogelijke burchten te voorkomen dienen geen werkzaamheden te worden uitgevoerd tussen 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonsopkomst (of later dan 19.00 uur als de zon later onder gaat). Daarnaast dient lichtuitstraling naar de omgeving voorkomen te worden.

Wanneer bovenstaande werkwijze toegepast wordt zijn er wat betreft de das geen belemmeringen ten aanzien van de Wet Natuurbescherming.

5.5 Steenmarter en kleine marterachtigen

De steenmarter en de kleine marterachtigen kunnen mogelijk verblijfplaatsen hebben in en onder de stallen, de schuur en op het erf. Door de stallen en de schuur buiten de kwetsbare voortplantingsperiode te verwijderen, wordt voorkomen dat kraamplaatsen van de soorten worden verstoord of vernield. Het verstoren of vernielen van verblijfplaatsen gedurende de voortplantingsperiode kan ertoe leiden dat de jongen worden verplaatst, met hogere mortaliteit tot gevolg, of zelfs worden verstoten. Indien de stallen en schuur buiten de periode van 15 maart tot 1 september worden verwijderd, wordt voldaan aan de zorgplicht voor deze soorten.

6 Conclusie

In opdracht van DLV advies heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd aan de Schoterlandseweg 75, 8413 NK te Oudehorne, gemeente Heerenveen, provincie Friesland. De voorgenoemde werkzaamheden bestaan uit het slopen van twee stallen en een schuurtje ten behoeve van de realisatie van een woning. De QuickScan is uitgevoerd om eventuele strijdigheden van de beoogde werkzaamheden en de toekomstige situatie met de Wet natuurbescherming (Wnb) op te sporen.

Uit de QuickScan is gebleken dat er (potentieel) jaarrond beschermde nesten, algemene broedvogels, potentiële verblijfplaatsen en essentiële vliegroutes van vleermuizen, potentiële (bij)burchten van dassen, en potentiële verblijfplaatsen en leefgebied van de steenmarter en kleine marterachtigen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig kunnen zijn. Om overtredingen op de Wet natuurbescherming te voorkomen en te voldoen aan de zorgplicht dienen mitigerende maatregelen genomen te worden.

Voor de kerkuil dient niet gedurende 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonsopkomst gewerkt te worden, uitstraling van licht op het uilenbord voorkomen te worden en een vrije aanvliegroute behouden te blijven. Voor de huismus en algemene broedvogels dient rekening gehouden te worden door buiten het broedseizoen te werken of kunnen, voor de algemene broedvogels, maatregelen getroffen te worden om broedgevallen te voorkomen. Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen dient een ter zake kundige ecooloog het plangebied te controleren op broedvogels. Zowel permanente als tijdelijke lichtverstoring op verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen dient voorkomen te worden, alsmede obstakels die de aanvliegroute naar verblijfplaatsen kunnen blokkeren. Tevens dient de aangrenzende stal buiten de actieve periode (circa 15 april t/m 15 oktober) van de vleermuizen gesloopt te worden. Voor de das dient niet gewerkt te worden tussen 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonsopkomst (of later dan 19.00 uur als de zon later onder gaat). Daarnaast dient lichtuitstraling naar de omgeving voorkomen te worden. Tot slot wordt voor de steenmarter en de kleine marterachtigen (15 maart tot 1 september) geadviseerd om de stallen te slopen buiten de kwetsbare voortplantingsperiode. Het slopen van de aangrenzende stal kan derhalve plaatsvinden in de periode van 15 oktober tot 15 maart.

Gorredijk, augustus 2021
JM ecologie b.v.

Geraadpleegde bronnen

- Nationale Database Flora- en Fauna (NDFF), geraadpleegd op 23 augustus 2021.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Das.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- Netwerk Groene Bureaus & Zoogdierverseniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021.
- Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van
<https://www.vlinderstichting.nl/libellen/overzicht-libellen/details-libel/gevlekte-witsnuitlibel>
<https://www.vlinderstichting.nl/libellen/overzicht-libellen/details-libel/groene-glazenmaker>
<https://www.vlinderstichting.nl/libellen/overzicht-libellen/details-libel/noordse-winterjuffer>
- RAVON (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van
<https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/adder>
<https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/ringslang>
<https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/levendbarende-hagedis>
<https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/poelkikker>
<https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/grote-modderkruiper>
- Zoogdierverseniging (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van
<https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/boomarter>
<https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/bunzing>
<https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/damhert>
<https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/das>
<https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/eekhoorn>
<https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/hermelijn>
<https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/otter>
<https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/steenarter>
<https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/waterspitsmuis>
<https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/wezel>